

BULLETIN 103

MEI 2007

VRIENDENKRING VAN HET STREEKMUSEUM HOEKSCHÉ WAARD

Contributie minimaal € 10,00 per persoon/jaar

Postbank nummer 38.70.852

www.streekmuseumhw.nl

DAGELIJKS BESTUUR:

Voorzitter: mr. G. Schilperoort
Secretaris: mr. R. van der Waal a.i.
Penningmeester en ledenadministratie: C.Spruit
e-mail: cor.spruit@hccnet.nl

REDACTIECOMMISSIE: mr. G. Schilperoort
mr. R. van der Waal

REDACTIEADRES: Hofweg 13, 3274 BK Heinenoord
e-mail: rvanderwaal@planet.nl

LAY-OUT: H. Govaart

INHOUDSOPGAVE

Nieuws van de voorzitter	pag. 2
Nieuwe vrienden	pag. 3
Even bijpraten met de museum-manager	pag. 4
Herinneringen aan de 2e Wereldoorlog	pag. 6
Boerderijenboek (vervolg)	pag. 9
Afdeling Genealogie	pag. 10
Vragenrubriek	pag. 11
Aanwinsten	pag. 12
Werkgroep Dialecten Hoeksche Waard	pag. 14
Koninginnedagviering in 1922	pag. 18
Project Erfgoedspoor	pag. 21
Maak een nieuwe vriend	pag. 23

NIEUWS VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

Wij hebben veel lovend commentaar gekregen op de nieuwe omslag van het Bulletin. Ook de aangepaste lay-out en de betere papierkwaliteit geven het bulletin een meer eigentijdse uitstraling en maken de inhoud prettiger leesbaar. Aan Harry Govaart, één van de vrijwilligers van het museum die van beroep grafisch ontwerper was, danken wij deze belangrijke verbetering.

**"ALS VRIEND
VAN HET
MUSEUM
BENT U VAN
HARTE
WELKOM BIJ
DE
OFFICIËLE
OPENING OP
ZATERDAG
19 MEI A.S. "**

Kort nadat het vorige bulletin klaar was, is Harry gewond geraakt aan zijn arm tengevolge van een hondenbeet. Gelukkig is hij intussen zo ver hersteld dat hij de lay-out van dit bulletin weer op zich kan nemen. De poster voor de tentoonstelling over ds. Van Koetsveld is door hem ontworpen, terwijl de website nu ook is aangepast aan de kleuren van het door hem ontworpen nieuwe logo. Deze website is overigens vernieuwd en daarbij enorm uitgebreid. Neemt u eens een kijkje als u daar de mogelijkheid toe heeft!

Over de bijzondere Van Koetsveldtentoonstelling, die mede tot stand is gekomen met financiële steun van de Vriendenkring, treft u elders in dit Bulletin uitgebreide informatie aan. Als vriend van het museum bent u van harte welkom bij de officiële opening op zaterdag 19 mei a.s. Als u de opening niet bijwoont is er een goede reden om de komende maanden het museum weer eens te bezoeken.

Het bestuur van de Vriendenkring is blij met de verhoogde activiteit in het museum onder de inspirerende leiding van Karel Braun. Lizette Engels, de enthousiaste opvolgster van Jozien Dekkers als museumsecretaresse, ontplooit intussen allerlei nieuwe initiatieven. Zij kwam onder andere met het idee om regelmatig een nieuwsbrief voor de vrijwilligers te schrijven, die per e-mail wordt verzonden. De naam voor deze nieuwsbrief "Missiefken" is aangedragen door museummedewerker van het eerste uur Annee Bos, die deze term aantroef in een eeuwenoud document uit deze streek.

De langzame teruggang van het aantal vrienden, voornamelijk veroorzaakt door vergrijzing, zouden we graag ombuigen in een toename. Om dit te stimuleren starten we met een tijdelijke actie, waarbij zowel de nieuwe vriend als degene die de vriend aanbrengt een schitterend fotoboek over onze Hoeksche Waard cadeau krijgt. We verwachten binnenkort veel nieuwe vrienden te mogen begroeten en zullen u uiteraard op de hoogte houden van het resultaat.

De vriendendag wordt dit jaar gehouden op zaterdag 13 oktober. De bestemming van het uitstapje brengt ons op een bijzondere plek in de Hoeksche Waard, waarover we in het volgende Bulletin uitgebreide informatie zullen geven. Noteert u de datum alvast in uw agenda?

Gert Schilperoort

NIEUWE VRIENDEN

De hieronder genoemde personen hebben zich in de afgelopen maanden aangemeld bij onze Vriendenkring. Wij heten de nieuwe vrienden /vriendinnen van harte welkom en danken hen voor hun steun aan het Streekmuseum. Door de nu gestarte vriendenactie hopen wij veel nieuwe vrienden erbij te krijgen, waardoor de steun aan het museum kan toenemen.

L.C.J. Nieuwenhuizen-Piek	Gasselternijveen
M.L.C. Melissant	Woudrichem
H. Deckers	's-Gravenhage
Fam. A. de Jongh	Klaaswaal
M. Walhout-Kranenburg	Hendrik-Ido-Ambacht
W. van den Heuvel	Rotterdam
J.B. van Steensel	Numansdorp
J. Kats	Numansdorp
P.W.A. Kranendonk	Abbenbroek
R. van Duijvenvoorde	Oud-Beijerland
J.M. Giskes	Heinenoord
J. Meeldijk	Vaassen
W. van der Plas	Rotterdam
T. Rupsam	Oud-Beijerland
J. Simons	Heinenoord
T. Stuurman	Oud-Beijerland
G.B.F. Jurg	Bennekom
B.V.D. Lang-Buitendijk	Spijkennisse
R. Koot	Klaaswaal
J.P. v.d. Hoeven en S.C. van Opijnen	Oud-Beijerland
A.v.d. Hoek-de Koning	Rijsoord
J. Westdijk	Strijen
Fam. T. de Reus	Strijen

EVEN BIJPRATEN MET DE MUSEUM-MANAGER

Karel Braun

ORGANISATIE

Binnenkort wordt bij de gemeente Binnenmaas een besluit verwacht rond de museumboerderij Oost-Leeuwenstein. Het Streekmuseum heeft twee dingen voorgesteld. Ten eerste: niet verder te gaan met de projectontwikkelaar ABB, aangezien de plannen zowel organisatorisch als financieel niet uit de verf komen. Ten tweede: de boerderij in z'n geheel te schenken of te verkopen aan de Vereniging Hendryck de Keyser, met de bedoeling van de te renoveren boerderij de complete schuur te gaan huren, zodat de collectie daarin weer kan terugkeren.

Hendryck de Keyser is een instelling die monumentale, vervallen panden verwerft met het oogmerk die te renoveren en voor het nageslacht te behouden.

De landbouwcollectie voor het eiland Tiengemetten zal waarschijnlijk in bruikleen worden gegeven aan een nog op te richten stichting, die ook het Rien Poortvlietmuseum zal beheren en exploiteren. Wij gaan er van uit, dat de verhuizing van de voorwerpen naar Tiengemetten vóór de a.s. zomervakantie zal plaatsvinden.

Oost Leeuwenstein naar
Hendryck de Keyser?

In het Hof van Assendelft is boven de studiezaal inmiddels een mooie ruime "til" getimmerd, waarop we tal van depotgoederen kwijt kunnen. In de komende 2 jaar zal aan het Hof veel groot onderhoud worden verricht. Tevens zullen

een nieuwe ingang en betere voorzieningen voor bezoekers tot stand komen.

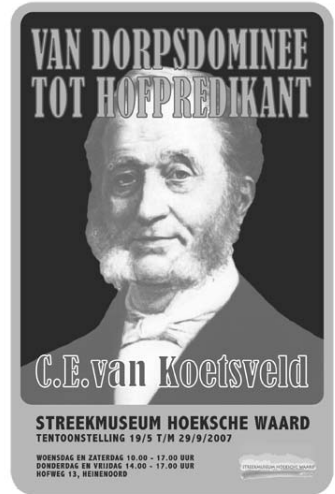
ACTIVITEITEN

De tentoonstelling Hoe Wij Spelen, die tot eind januari j.l. heeft geduurd, is een groot succes geworden. Inmiddels wordt door een flinke groep vrijwillige medewerkers hard gewerkt aan de expositie Van

Dorpsdominee tot Hofpredikant, ter gelegenheid van de 200ste geboortedag van de beroemde dominee C.E. van Koetsveld. Hij is de auteur van tal van boeken waarin hij op zeer beeldende wijze de mensen in zijn omgeving beschrijft, o.m. in de plaats waar hij als jonge vent enige tijd dominee was: het Mastland (Westmaas).

De Van Koetsveld-expositie wordt geopend op zaterdag 19 mei 2007, om 13:30 uur. Iedereen van onze Vriendenkring is dan van harte welkom! Deze tentoonstelling is te bezoeken tot na de a.s. herfstvakantie.

Vanaf vrijdag 15 juni 2007 is er in de studiezaal een expositie met vele tientallen grote kleurenfoto's van monumentale boerderijen in de Hoeksche Waard. Dit ter gelegenheid van het verschijnen van een schitterend boek over Hoeksche Waardse boerderijen, samengesteld en geschreven door Arie Pieter van den Hoek in Heinenoord.

ds. van Koetsveld

MUSEAAL BEHEER

De collectie in de schuur van Oost-Leeuwenstein wordt er van al dat wachten op een nieuwe museale toekomst niet beter op. Daarom worden vanaf begin maart 2007 door enige vrijwillige medewerkers de meest kwetsbare voorwerpen ingepakt en uit de schuur verwijderd, om elders te worden opgeslagen.

Gelukkig is er ook positief nieuws. Vanaf begin april 2007 is er een begin gemaakt met een grootschalige operatie, waarbij alle ca 200.000 foto's, prenten, briefkaarten, kaarten, enz. worden gedigitaliseerd. Dit is mogelijk dankzij de schenking van een professionele scanner. Een oproep in de plaatselijke pers leverde al gauw een groep op van meer dan 20 vrijwilligers die volgens een strak rooster continue deze scanner zullen gebruiken. Naar verwachting zal de hele scan-operatie enige jaren vergen. Het is de bedoeling dat bezoekers straks het beeldmateriaal digitaal zullen kunnen raadplegen en er ter plekke "on demand" tegen betaling fotoprinten van kunnen maken.

Karel Braun

HERINNERINGEN AAN DE BESCHIETINGEN VANAF DE BOENDERS- WEG IN 'S-GRAVENDEEL IN DE 2E WO

De heer E.M. de Zeeuw uit 's-Gravendeel heeft vorig jaar in september gereageerd op een vraag in een vorig Bulletin in de Vragenrubriek. Met toestemming van de heer De Zeeuw drukken wij hieronder af wat hij heeft geschreven. Zijn herinneringen zullen ongetwijfeld bij vele ouderen ook weer herinneringen boven brengen. Voor degenen die de Tweede Wereldoorlog niet hebben meegemaakt is het fascinerend om te lezen hoe het er destijds aan de Boendersweg in 's-Gravendeel aan toe ging.

“Op het moment dat ik in Bulletin 101 van het Streekmuseum de vragenrubriek door las kwamen er bij vraag 603 een vloed van beelden en herinneringen bij mij naar boven.

**“VANAF DE
MEIDAGEN
IN 1940
TOT VER NA
DE
CAPITULA-
TIE ZIT MIJN
GEHEUGEN
VOL VAN DIE
OORLOGS
JAREN ”**

Ik ben geboren aan de Boendersweg in 's-Gravendeel (dus buiten het dorp). Vanaf de Meidagen in 1940 tot ver na de capitulatie zit mijn geheugen vol van die oorlogsjaren. Wij, de jeugd van Toen hadden niet te lijden van de oorlogsomstandigheden.

Eigenlijk was het één groot jongensboek, maar dat wisten wij op dat moment natuurlijk niet ,want we hadden eigenlijk nog nooit een boek gelezen. Ons “nooit geschreven jongensboek” zal wel nooit geschreven worden.

Ik zal mij proberen te bepalen tot de door u gestelde vraag, over de artilleriebeschietingen uit de Hoeksche Waard richting West Brabant.

Het was in die laatste oorlogsjaren altijd een komen en gaan van Duitse soldaten. Zowel op het dorp in de scholen als ook in het bijzonder aan de Boendersweg, om maar te zwijgen hoeveel soldaten er waren in de Mariapolder en op Strijen-Sas. Veelal was er dus geen school, die waren gevorderd.

Ik herinner me nog dat we een aantal ochtenden school hadden in de consistorie van de Chr. Gereformeerde Kerk, ook wel in de ronde banken van de Hervormde Kerk. Ook hadden we wel school in de zaal van café Gerrit Brand.

Het meest waren we thuis net als zovele oudere mensen, alhoewel het werk in de landbouw en in het vlas gingen zoveel mogelijk gewoon door. Wij als jongens verveelden ons nooit, altijd was er wel wat te beleven. De Boendersweg, was voor ons het middelpunt van heel de Tweede Wereldoorlog.

Alle huizen waren dubbel bezet door de zeer vele evacués uit Mookhoek en Schenkeldijk en vooral ook uit Strijen en Strijen-Sas. Ik weet de namen nog van vele families die bij ons aan de weg waren geëvacueerd.

Halverwege de Boendersweg in de boomgaard van de fam. Sint Nicolaas (tegenover het huis van de fam. Ligthart) stonden zo'n 40 meter vanaf de weg drie kanonnen opgesteld. Nog geen kilometer verder aan de Eerste Kruisweg bij de boerderij van de fam. De Bruin stonden ook drie kanonnen.

Ook in het Schenkeltje stond een kanon, dat stond op de plaats waar nu de uitrit is van het parkeerterrein van het sportcomplex. Daar hadden de Duitsers, net als aan de Boendersweg, een vrij schootsveld richting Brabant. Dat kanon in 't Schenkeltje was van een zwaarder kaliber dan die andere zes. Als dat kanon een granaat afvuurde dan schoven de dakpannen van het huis ernaast naar beneden.

Er was nog een kanon dat naar Brabant schoot, dat stond in Heerjansdam (werd gezegd). Dat was nog groter en zwaarder (het zogenaamd lange afstand geschut). Als dat kanon op Brabant schoot (dus over ons heen) hoorden wij de granaten gaan.

Op een middag kwam ik uit school, het zal een uur of half vijf geweest zijn, er was nogal wat bedrijvigheid halverwege de Boendersweg. Bij ieder kanon stonden vier of vijf soldaten en aan de andere kant van de weg in het huis van de fam. Ligthart stonden de ramen hoog opgeschoven. Voor het raam zat een Duitse officier met een koptelefoon op. En ik, ik stond er precies tussen in, midden op de weg. Opeens een brul "Feuer", drie kanonnen tegelijk.

Daar stond ik op m'n leuke klompen en m'n zwart gebreide kniekousen met mijn vingers in m'n oren, precies tussen in.

Het zal denk ik nog dezelfde week geweest zijn, dat op Vrijdagavond alles tegelijk schoot. Drie kanonnen in de boomgaard van de fam. St.Nicolaas en de drie bij de boerderij van De Bruin. Of dat kanon in 't Schenkeltje ook vuurde weet ik niet meer. Mijn vader zei: "Je kan

**"ALS DAT
KANON OP
BRABANT
SCHOOT
HOORDEN
WIJ DE
GRANATEN
GAAN "**

**“ALSDIE
LUI VAN
DE ONDER-
GRONDSE
ZE DOOR-
KNIPPEN,
DAN ZET-
TEN ZE MIJ
TEGEN DE
MUUR”**

er van op aan dat vannacht of morgen de Canadezen vanuit Brabant terugschieten”. Er werd besloten dat m’n moeder en ik die nacht moesten verdwijnen. We gingen bij opa en opoe Barth slapen. Die woonden aan de Strijensedijk in een klein huisje onder de winkel van vrouw Jabaaij. Mijn vader bracht ons weg, lopend, maar we moesten opschieten, want hij moest voor acht uur terug zijn want om acht uur moest iedereen binnen zijn. Dus die nacht sliepen we in de bedstee bij opa en opoe Barth aan de Strijensedijk.

De andere ochtend waren alle kanonnen verdwenen. De Duitsers wisten natuurlijk als geen ander dat de Canadezen terug zouden schieten .En ja hoor, Zaterdagochtend omstreeks twaalf uur was het zo ver. De afstand van ons huis tot de boerderij van de fam. De Bruin was hemelsbreed misschien een halve kilometer.

We zagen de granaten inslaan in de directe omgeving waar de kanonnen hadden gestaan. We moesten dekking zoeken, daar was op gerekend en daar was ook voor gezorgd. Bij Leen de Man, een vlasboer, in de zwingelschuur was van pakken lokken (lokken is vlasafval) een soort bunker gebouwd. Die pakken lokken waren zo’n 80x80x80 cm groot. Daar hebben we een tijdje met een man of tien in gestaan, maar de meeste buurtbewoners bleven gewoon buiten staan kijken.

Ik moet u nog iets vertellen wat met die kanonnen te maken had. Vanaf dat kanon in het Schenkeltje naar de andere kanonnen aan de Boendersweg en de Eerste Kruisweg was een telefoonverbinding aangelegd. Ik zie die twee draden nog voor me, een bruine en een blauwe, ze liepen achter ons huis schuin over het land.

Mijn vader, broer Jan en ik waren aan het spitten toen een paar Duitse soldaten met grote haspels op hun rug de telefoondraden uitrolden. Dat viel voor die jongens niet mee, want steeds moesten ze met die haspel op hun rug over een sloot springen. M’n vader was erg bang van die telefoondraden, hij zei: “Als die lui van de ondergrondse ze doorknippen, dan zetten ze mij tegen de muur”.

Net zo snel als de kanonnen waren ook de telefoondraden weer verdwenen.

Dat was de Boendersweg in de herfst van 1944 en toen gingen we een heel donkere winter in.”

BOERDERIJENBOEK (VERVOLG)

Wijziging plaats fototentoonstelling en afhalen

In het vorige Bulletin is behoorlijk wat aandacht besteed aan de uitgaven van Arie Pieter van den Hoek te Heinenoord over de boerderijen in de Hoeksche Waard. Wij vernamen van hem dat hiervoor al veel belangstelling is getoond.

Ook voor de tentoonstelling en voor de fietstocht. Inmiddels is duidelijk geworden dat het boek ruim 750 foto's gaat bevatten van uniek materiaal dat niet eerder is gepubliceerd. Dit materiaal bevat naast foto's van boerderijen ook foto's van personen, groepsfoto's, foto's van boerenwerk en dorpsgezichten. Heel erg leuk zijn de bij-schriften bij de verschillende foto's, want zo wordt een goed beeld van de agrarische sector in de Hoeksche Waard gegeven. We bevelen deze publicatie van harte bij u aan. De intekentermijn is verlengd tot 1 juni a.s. Voor meer informatie zie uw vorige Bulletin of neem contact op met de schrijver Arie Pieter van den Hoek, Westdijk 34, 3274 KG Heinenoord, tel. 0186-605169 fax. 605184, e-mailadres apvdhoek@kabelfoon.nl. Op de website van de familie Molema www.familemolema.nl kunt u nog meer lezen. Een inhoudsopgave van het boek is te zien op www.boerderijeninbeeld.nl.

In tegenstelling tot wat in het vorige Bulletin over het AFHALEN VAN UW BESTELDE BOEK is vermeld, is het zo, dat de TENTOONSTELLING van boerderijenfoto's , onder andere gemaakt door de heer M. Lou-ter uit Heinenoord, enige maanden in ons eigen Streekmuseum te Heinenoord te zien is. HIER kunt u ook uw boek afhalen op VRIJDAG 15 JUNI van 10.00-17.00 uur of op ZATERDAG 16 JUNI van 10.00-17.00 uur. De tentoonstelling in het gebouw van de Rabobank is dus verplaatst. In het Streekmuseum kunt u uw boek dan laten signeren door de schrijver, altijd leuk voor later. U kunt ook op 23 juni het boek afhalen vanaf 15.00 uur in partycentrum Alcazar, Groeneweg 16 te Puttershoek, na afloop van de fietstocht langs boerderijen in de Hoeksche Waard. Dit is onder leiding van deskundige gidsen, die u onderweg veel zullen vertellen. Opgave is eveneens bij Arie Pieter, z.s.m. en de kosten voor deze dag zijn slechts € 7,50 p.p., te storten op bankrek.nr. 3543.27.313 t.n.v. A.P.v.d. Hoek te Heinenoord.

AFDELING GENEALOGIE

Het aantal bestanden, gemaakt na bewerking van de originele bronnen en op de computer te raadplegen, is uitgebreid.

Nieuw zijn:

ORA Westmaas, inv. nr. 1 1578-1648

Inventarissen, rekeningen en scheidings van boedels, condities van verkopen.

ORA Westmaas, inv. nr. 2 1602-1712

Conditie van verkopen, inventarissen

ORA Westmaas, inv. nr. 3 1663-1703

Akten van verhuring en verpachting

ORA Westmaas, inv. nr. 4 1682-1734

Akten van uitkoop, attestaties en interrogaties

ORA Westmaas, inv. nr. 5 1628-1698.

Akten van transport, hypotheek, akten van uitkoop, voogdij, besteding, borgtocht, donatie, approbatie, repudiatie en compromis

ORA Westmaas, inv. nr. 6 1651-1719

Procuraties

ORA Heinenoord, inv. nr. 41 1607-1629

Certificaties, procuraties en attestaties

ORA Heinenoord, inv. nr. 42 1630-1664

Certificaties, procuraties en attestaties

ORA Heinenoord, inv. nr. 43 1664-1722

Certificaties, procuraties en attestaties

ORA Zuid-Beijerland, inv. nr. 1 1675-1685

Dingtaalboek

WESTMAAS en GROUP; Burgerlijke Stand, geboorten 1818-1882

WESTMAAS en GROUP; Burgerlijke Stand, huwelijken 1818-1882

WESTMAAS en GROUP; Burgerlijke Stand, huwelijksbijlagen 1818-1842

WESTMAAS en GROUP; Burgerlijke Stand, overlijden 1818-1882

Piershil; Burgerlijke Stand, overlijden 1818-1899

Nieuw-Beijerland; Burgerlijke Stand, huwelijken 1812-1879

Nieuw-Beijerland; Burgerlijke Stand, geboorten 1850-1879

Nieuw-Beijerland; Burgerlijke Stand, overlijden 1850-1859 en 1870-1879

In de categorie streekgenealogieën (SG nummers) zijn te raadplegen.

1342 – Vers(z)endaal genealogie

1343 – 500 Jaar familiegeschiedenis Geelvoet/Geilvoet en var.

1344 – Genealogie van de familie Slikkerveer

1345 – Doopinschrijvingen Lammert Sterrenberg

1346 – Mouthaan stamreeks

Peter van Hulst

DE VRAGENRUBRIEK

Iedere vriend(in) van het Streekmuseum kan één of meerdere genealogische vragen betreffende de Hoeksche Waard insturen.

ANTWOORDEN

Het is verheugend dat op veel vragen uit het vorige bulletin reacties zijn binnengekomen. Het betreft de vragen 604, 607 t/m 611, 612, 614 t/m 617, 619 t/m 621 en een heel verlate reactie op vraag 518.

De vragenstellers moeten inmiddels het antwoord ontvangen hebben.

VRAGEN

622.

In oktober/november 1842 laat Lena Verhoeven in Zuid-Beijerland als ongehuwde moeder een kind dopen met de naam Hendrik.

Gevraagd: wie zijn de ouders van Lena Verhoeven?

623.

Maria Groen tr. Mijnsheerenland 23-3-1789 Gerrit Steenberg. Zij overlijdt Klaaswaal 10-12-1814.

Gevraagd: haar ouders en haar geboortedatum en -plaats.

624.

Gerrit Westerman, geb. Heinenoord 9-9-1736, tr. Puttershoek 1-7-1764 Antonia van der Grient.

Gevraagd: overlijdensdatum van Gerrit Westerman en zijn voorouders.

U wordt van harte uitgenodigd om uw vragen, die betrekking hebben op de Hoeksche Waard, in te sturen naar:

P.W. van Hulst

Ruigoord 133

3079 XP Rotterdam

e-mail: genealogie@streekmuseumhw.nl

Vergeet niet een postzegel in te sluiten.

AANWINSTEN

Wegens plaatsgebrek én omdat er in het najaar van 2006 weinig aanwinsten vermeld konden worden is in Bulletin102 afgezien van het opnemen van de rubriek Aanwinsten. Deze keer komt de rubriek weer aan bod en vermelden wij daarom de aanwinsten over een wat langere periode.

Het aanbod aan handwerkjes en kleding is groot. Dozen met allereerste handwerkjes werden geschonken. Omdat het teveel is om alles op te noemen hebben wij een selectie gemaakt: diverse haakwerkjes, doorstopwerk, ordners met brei-, naai-, borduur- en haakproefjes, diverse tekenboeken met verschillende handwerktechnieken. Daarnaast werd een cape, diverse opbergzakken en enige rouwsieraden ontvangen.

Deze keer kunnen wij ook weer wat gereedschap noemen: een trekzaag, een koolschaaf, twee handhoutboren, vier katrollen, een baggerbeugel, een bijl met korte steel, een bats (een soort schep) met gebogen steel en een zestandige peeriek.

Aan diversen noemen wij: een juk, een scheepsanker, een wandbordje met de gemeentewapens van de 14 (voormalige) gemeenten in de Hoeksche Waard met als opschrift: "7 januari JB 1937 - 1962", een glas met ook de 14 gemeentewapens en met het opschrift: "Federatie van Oranjeverenigingen in de Hoeksche Waard (opgericht 25 april 1938) CB 10 maart 1966".

Een recente bijzondere aanwinst is een harmonium, ook wel traporgel genoemd want om geluid uit het instrument te krijgen moet er voortdurend op pedalen worden getrapt. Dit Amerikaanse Worcester-orgel is in 1909 gekocht voor 200 gulden bij de firma Bender in Leiden. Een bijzonderheid is dat dit bedrijf nog bestaat (nu alleen nog maar in Arnhem). Het harmonium is na al die jaren nog steeds bespeelbaar en het heeft een plaats gekregen in de studiezaal.

De schenkers van de genoemde én niet genoemde zaken in de afgelopen maanden danken wij van harte voor hun donaties.

R. van der Waal

Het Amerikaanse Worcester-orgel uit 1909

WERKGROEP "DIALECTEN HOEKSCHE WAARD"

Van de dialectgroep

De uitgave van het Hoekschewaards Woordenboek is een groot succes geworden. Zó groot, dat de oplage vrijwel is uitverkocht. Als u het nog niet heeft, haast u dan om nog op tijd een "collectors item" op de kop te tikken. Het Streekmuseum is één van de weinige verkooppunten waar ze nog te koop zijn.

Aangemoedigd door het succes van het woordenboek rijzen er plannen om nog meer mooie dingen uit te brengen. Van de commentaren op het woordenboek moet over een poosje natuurlijk een supplement worden samengesteld. Maar het is ook alweer wat jaren geleden dat er een deeltje "Hoekschewaardse Vertellingen" is verschenen (en hoe leuk zou het niet zijn als zo'n gedrukte bundel vergezeld zou gaan van een CD waarop het dialect ook te hóren is?!). We zouden nog even kunnen doorgaan met wat er allemaal nog meer gedaan zou kunnen worden, maar ... daarvoor komen we handen en voeten tekort. Dat wil dus zeggen dat er nog veel moois te doen is, als er maar voldoende mensen zijn die zich daarvoor willen en kunnen inzetten. En dáár wringt momenteel de schoen.

**"WE ZIJN
OP ZOEK
NAAR VRIJ-
WILLIGERS
OM ONZE
GROEP TE
VERSTER-
KEN"**

Wij zijn dus op zoek naar vrijwilligers om onze groep te versterken. Wij zouden graag belangstellenden willen uitnodigen ons overleg eens te komen bijwonen voor een nadere kennismaking. Ons staan mensen voor ogen met interesse voor en enige kennis van onze streektaal (actief en/of passief). Afkomstig uit en/of wonend in de Hoeksche Waard is daarbij natuurlijk een voordeel (hoewel tegenwoordig deelname op enige afstand zeer wel mogelijk is via e-mail). Er liggen uiteenlopende taken te wachten, zowel van organisatorische aard (zoals voorzitterschap, secretariaat, archiefbeheer, materiaal verzamelen en rubriceren) als inhoudelijk (schrijven, redigeren, voorlezen in dialect enz.). Past u in dat profiel en geldt voor u dat "vrijwillig" meedoen niet "vrijblijvend" is? Neem dan contact op met @rie Biemans, e-mail arie@biemans1.demon.nl, telefoon 0186-613461.

HERINNERINGE AN DE GEBEURTENISSE OPTESTE VAN BAORENDRICHTE

Jannewaori 1998

Om deuze tijd worre in de stee van Maois Baorendrechte de Dellefse tegelties uutte gang geslôopt. Die bringe vandaeg den dag veul op. Maor voor zô'ôn monemantaole stee en voor de Hoeksche Waerd ist netuurlek hêël erreg jammer. Wa' blijfter nou nog over van 't histories errefgoed?

Dut voorval was aňlaaiding voor 't vollegende verhaaltie:

Vóór of omtrent 1900 binne de Baorendrechte in de Hoeksche Waerd komme weune omdasse uit Sjaarlôôs wiere weggejooge deur de uibraaiding van Rotterdam. D'r waere drie jonges bij Baorendrechte. Nae verlôop van jaere binne de ouwers gesturreve en de drie vrijgezelle zeuns boerde opte stee vedder. Zôôas toentertijd geweun was namme ze een huisouwster.

Nou beurde 't op een dag datte huisouwster plaeselek veul dikker wier en dassie de jonges vertelde dassie dikliep. Ze mos dus gaon trouwe, maor mè wie van de drie? De broers gavve mekaor de schuld want ze hañ alle drie wellis 'Piet int hok gespeuld'. Ze besloote toen maor om d'r om te loote. Da' beurde en den broer die d'r in lootende is toen maor metter getrouwd. D'r kwam een leuke maaid die ze Maoike noemde. Naedatter ouwers ôk gesturreve waere is Maoike op stee blijve weune. Z'is nooit getrouwd geweest. D'r kwam wellis een vrijer aň de deur, maor d'r nôôms zeeje dan altijd teege zijn: 'Azzie een ton aň cente meebrenge dan kej d'r krijge en dan kommie maor hier boove weune'. Da's toennie deurgegaon; dien ton konne ze nie bij mekaor krijge.

Toen Maois wat ouwer wier kwam d'r ôk nog wellis êëntjie opter of. Hij klopten an en toen ze oop dee vroeg tie: 'Is Maois ôk thuis?' Hij doch zeker een jonger frommes te zien. Hij 's nog wel binnegekome maor messijn ist ôk niks geworre.

En nou issôk dôôd. De aaignaers binne aomel gesturreve en de stee stao leeg.

Op stee is alles nog bij 't ouwe gebleeve: den open haerd bijv. en de tegelties in de gang. Wie den aaignaer is en ofter errefgenaome binne is bij den buitenomwacht nonnie bekend, evemin aste plaes waer de stee staot en onder welleke gemêente die valt. 't Lijkt net een sprookie.

**"ZE MOS
DUS GAON
TROUWE,
MAOR MÈ
WIE VAN DE
DRIE?"**

Maai 1998: vier maonde laeter

De stee van Maais Barendrechte is nou verkocht. 't Land hessôôn tnegenteg duuzend gulde de bunder opgebracht. 't Hêêle boeltie is verkocht an een projektontwikkelaer. Astie dañ land nôôdeg heb voor z'n projekte dañ kendie daer grond voor truggeeve.

Een kennis van mijn hetter ôk nog naer gedaen maor 't was voor zijn ombetaolbaor en daerom ôk nie rendaobel; voor grond om op te boere is derteg duuzend gulde de bunder wel 't mêêste. Meer keije d'r nied uithaole.

Willem Rêêdijk,
oud-voorzitter van de dialectwerkgroep

P.S. Laeter hemme gehoord dattie delfse tegelties tòch binne blijve zitte.
Gelukkeg maor.

BESTUUR DIALECTENWERKGROEP:

Voorzitter: H. van Dam, Driehuizen 5, 2641 LE, Pijnacker,
tel.: 015-3693990, email: hcvandam@hetnet.nl

Secretaris: mw. J. Verhoeven-den Hartigh, Mookhoek 97,
3293 AD, Mookhoek, tel.: 078-6733229,
email: verhoeven97@hotmail.com

Penningmeester: mw. M. van der Stouw, Westdijk 75,
3271 LL, Mijnsheerenland, tel.: 0186-603076,
email: mvdstouw@zonnet.nl

Contactpersoon: A.W. Biemans, Titiaanstraat 6, 3262 HT,
Oud-Beijerland, tel.: 0186-613461,
email: arie@biemans1.demon.nl

OFSCHAID VAMMEN OOPAO

Toen istie zôômaor van ôôñs weggerocht;
ik droog 'm weg, m'n voete zwaer as lôôd.

Ik zie nog sôô z'n zoñverbrañde hôôd;
m'n oopao opten trekker medd'n voer
mè strôô, z'n haer verwaaid, z'n neus sôô rôôd,
toddin de tachenteg nog altijd stoer.
Ik heb 'm gistermiddag opgezocht;
de grond lee daer zôô oopen en zôô blôôt.

Om blômme gaftie nie tien ouwen boer;
je kweekte nooit voor luxe, maor voor brôôd:
'Wat hêjje nou añ blomme, allemael g'ouwehoer,
waddof gêên geld beurt da' brengd een boer nie grôôt'.

Ik hê vandaeg een schop nog meegebracht
en opsen graf een errepel gepoot.

Marien Stroo
(uit het Zeeuws vertaald in HW dialect)

Deze dialectstukjes heeft onze voorzitter -Henk van Dam- ten gehore gebracht op de avond van de uitreiking van het eerste exemplaar van het Hoekschevaards Woordenboek, 25 oktober 2006.

EEN KONINGINNEDAGVIERING IN 1922

**“TOEN ER
OP EEN GE-
GEVEN MO-
MENT EEN
KASTEKORT
WAS WERD
DE LEEF-
TIJDSGREN
VERSOE-
PELD”**

In het vorige Bulletin is een artikel geplaatst van mevrouw J. Visser uit Doetinchem over de korenmolen “De Hoop” in Maasdam. Mevrouw Visser heeft ons nog een artikel gezonden met als onderwerp: “Een Koninginnedagviering in 1922”. Ook voor deze bijdrage, met een verslag van een gondelvaart ter gelegenheid van de verjaardag van Koningin Wilhelmina, bedanken wij mevrouw Visser.

Onlangs kwam een familielid mij verrassen met een oud school-schriftje, dat zij tussen de papieren van haar vader had gevonden. In keurig schuin handschrift stond voorop geschreven: Notulen van de Club “Inter Nos” (Onder ons). Onze ouders, geboren en getogen in Maasdam, hadden dit clubje opgericht met als doel toneelstukjes op te voeren en voor Koninginnedag een boot te versieren en zo de Binnenmaas op te gaan.

Het clubje telde aanvankelijk zes leden: Willem en Ludo Klaar, zoons van burgemeester Klaar, Freek Bennik, zoon van de dorpsdokter (voor oudere Maasdammers vast nog wel bekende namen), en de drie oudste zoons van de familie Visser, allen in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar. Toen er op een gegeven moment een kastekort was werd de leeftijdsgrens versoepeld en mochten twee jongere broers Visser resp. 9 en 10 jaar en A. Kranendonk ook als lid toetreden! De contributie bedroeg namelijk 3 cent per week! Het clubje werd opgericht in 1921 en is na 1923 een stille dood gestorven.

Het onderstaand verslag van een gondelvaart op vrijdag 1 september 1922 geeft een beeld van een tijd waarin er voor de jeugd nog bijzonder weinig te beleven viel, maar waarin men zich zonder film en disco kennelijk toch ook prima kon vermaken!

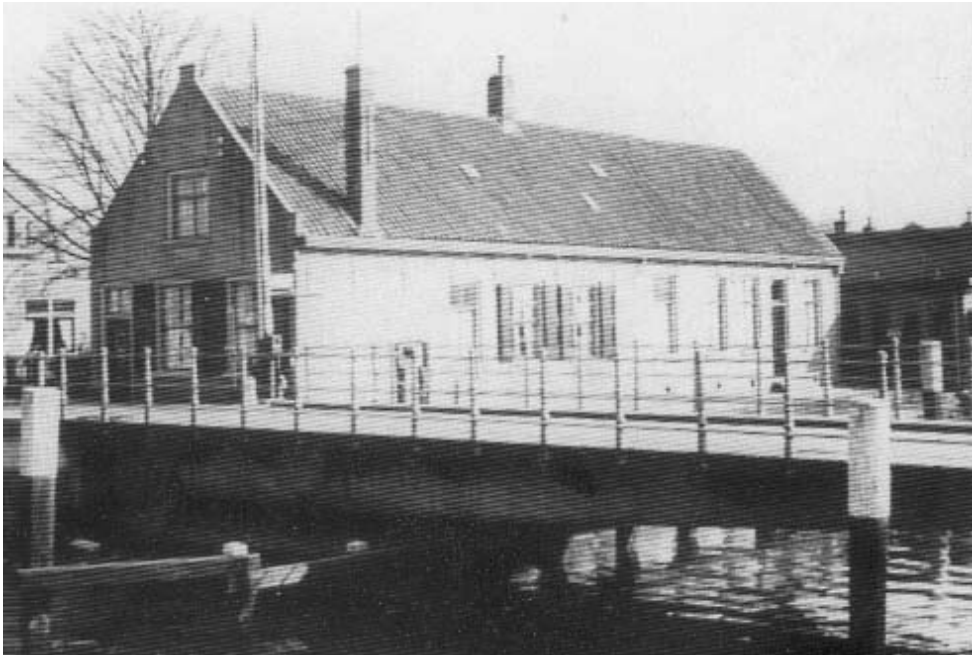
Verslag van de gondelvaart der club op Vrijdag 1 September 1922
Zooals dan afgesproken en voorbereid was, werd Vrijdag j.l. onze gondelvaart gehouden. Na een langdurige voorbereiding scheen het toch eerst te zullen mislukken, daar het 31 Aug., de eigenlijke feestdag, te slecht weer was om uitvoering te geven aan ons plan. Maar.....“alles is reggekomen” en zoo kwamen we dan Vrijdagsavonds zes uur samen om de boot (dit maal de ijzeren aak v/d Heer de Pee)*

te versieren. Eerst dreigde er nog een regenbuitje maar toen half acht onze Voorzitter* uit 's Gravendeel kwam, werd er stevig doorgewerkt; de boot werd met bloemen en vlaggen opgesierd en om ongeveer acht uur konden we "zee in".

Na eenige malen rondgevaren te hebben werd het al aardig donker. De boogschutters zonden alvast een paar pijlen de lucht in en daarna werden de lampions aangestoken. Met de allerkleinste gaf dit eenige moeilijkheden, daar de kaarsen te lang waren. Enkele gingen in vlammen op.

Toen kwam de motorboot van de Heer Blom, beladen met Maasdam's fanfare en een massa mensen de Maas in en voer rond, zoodat wij wel genoodzaakt waren iets in 't midden te blijven. Door de lui op de boot werd onze versiering heel aardig gevonden, hetgeen aan 't eind van de avond bleek, toen de booten elkaar ontmoetten en een oorverdoovend gejuich aangeheven werd. Er werden vervolgens sterretjes afgestoken en pijlen afgeschoten. Eindelijk zou de Voorz.

Deze foto dateert uit de periode 1917-1928. De oude draaibrug heeft nog tot midden jaren '50 dienst gedaan. Erachter de woning van het schoolhoofd, de nieuwe school was al gebouwd (helemaal rechts). Nu staat op deze plaats het appartementencomplex Resenburgh.

een draaiende zon aansteken. Op onverklaarbare manier spatte deze plotseling in de lucht, waardoor de Voorz. ernstig gebrand werd aan zijn wijsvinger. Daarna werd op verzoek van den heer de Pee naar de Vliet gestevend, waar de brug inmiddels gratis geopend was.

De transparant "Leve Koningin Wilhelmina" was aangestoken en gaf een schitterend effect, toen de brugopening gepasseerd werd. In de Vliet werd nog wat vuurwerk afgestoken en het Wilhelmus geblazen.

**"IK VIND
DEZE
BOOT VEEL
MOOIER
ALS HEEL
DE MOTOR-
BOOT"**

Onze versiering scheen nogal in de smaak te vallen, want ik hoorde zeggen: "Ik vind deze boot veel mooier als heel de motorboot".

Nadat de Vliet weer verlaten was (dit was +/- half tien) werd op de Maas nog een "Lang zal ze leven" aangeheven, waarna naar de haven koers gezet werd. De stormlantaarn, daar opgehangen, leverde goede diensten. Nadat de lampions geborgen waren werd de boot verlaten.

Naar mijn bescheiden meening mag deze tocht werkelijk schitterend geslaagd heeten. De leeden hebben zich voorbeeldig gedragen wat betreft schreeuwen enz. enz. Ook het weer werkte mee, om alles vlot van stapel te doen lopen.

Als slot nog een woord van dank aan Herman Pop, die geheel belangeloos zijn hulp verleende. Dan nog, het volgend jaar, zou ik de leeden aanraden: vaar wat dichters langs de kant en koop geen vuurwerk meer als draaiende zonnen enz. Daar komen maar ongelukken van. Nogmaals, de avond is schitterend geslaagd.

De secretaris W. J. Klaar.

*Leendert Gijsz. de Pee (1869-1946);
voorzitter van Inter Nos was Jan Gerrit Visser Jansz.(1905-1972)

Joke Visser, e-mailadres M.van.Eijck4@kpnplanet.nl

PROJECT ERFGOEDSPOOR

In ons streekmuseum hebben enkele medewerkers een project erfgoedspoor opgezet. Dat is bedoeld om leerlingen van scholen in aanraking te brengen met erfgoed in hun eigen omgeving. In ons geval gaat het om leerlingen van groep 6 van de basisschool. Dertien scholen in de Hoeksche Waard hebben zich voor dit project in ons museum aangemeld.

De werkgroep die bezig is geweest met de opzet van het project heeft dankbaar gebruik gemaakt van de ideeën en tips die in het format staan dat in opdracht van het Erfgoedhuis Zuid-Holland is opgesteld. Het format is een beschrijving van hoe het erfgoedspoor opgezet kan worden.

Er is gekozen voor het onderwerp "verzamelen". Doel is dat leerlingen leren hoe en wat een museum verzamelt, leerlingen kennis maken met het museum en leren gericht kijken naar museum objecten.

Verzamelen is leuk en nuttig. Wat doet een museum eigenlijk en waarom? Hoe komt het museum aan de voorwerpen en hoe kun je voorwerpen bekijken? Wat verzamel jezelf? Zijn er overeenkomsten? Hoe past dit alles in de belevingswereld van de leerlingen? Deze en andere vragen komen in dit project aan bod. Op school wordt het onderwerp verzamelen al voorbereid.

Het museum verzamelt voorwerpen over het leven van vroeger. In de rondleiding die de kinderen krijgen, willen we over een zestal onderwerpen een uitleg geven, nl. de klompenmaker, kleding, het kamergemak, de brandweer en de veldwachter, de vuurplaats in de keuken en meten en wegen. Zo'n rondleiding duurt ongeveer een half uur en is bedoeld om bij de kinderen interesse op te wekken.

Daarnaast krijgen de kinderen de gelegenheid om zelf een voorwerp te onderzoeken, zoals een museummedewerker dat ook doet als een voorwerp aan de verzameling wordt toegevoegd. De kinderen kunnen daarbij een kijkwijzer gebruiken waarop vragen staan

zoals: Waar is het van gemaakt? Hoe ruikt het? Waar werd het voor gebruikt?

De werkgroep is dringend op zoek naar mensen die mee willen doen. Welke vrienden en vriendinnen van het museum willen kinderen rondleiden in het museum? Maar ook: wie wil meehelpen met de ontvangst en de kinderen begeleiden als zij bezig zijn met het onderzoeken van een voorwerp? Er worden mensen gezocht die goed contact met kinderen kunnen hebben en die hart hebben voor het erfgoed wat in het museum te vinden is.

Ieder die mee wil doen, kan zich aanmelden bij het secretariaat, Lizette Engels. Er is een informatiepakket beschikbaar en de werkgroepleden staan klaar om de nieuwe medewerkers bij te praten.

Corrie Sonneveld

lid werkgroep erfgoedspoor

MAAK EEN NIEUWE VRIEND EN VERDIEN ALLEBEI EEN SCHITTEREND FOTOBOEK!

Kent u iemand die net als u het Streekmuseum Hoeksche Waard een warm hart toedraagt? Een kennis of familielid, een collega of een buurman/vrouw? Vraag hem of haar dan toe te treden tot de Vriendenkring, voor een minimale bijdrage van 10 euro.

Ter kennismaking krijgt die nieuwe Vriend bij het eerstvolgende bezoek aan het Streekmuseum een prachtexemplaar mee van een schitterend Fotoboek over de Hoeksche Waard. Gratis! En omdat u ons museum een grote dienst bewijst, ligt voor ú eenzelfde Fotoboek gereed om gratis te worden afgehaald. Opsturen kan ook en kost 5 euro extra. Vul deze Vriendenbon volledig in en stuur hem op naar: Vriendenkring Streekmuseum Hoeksche Waard, Hofweg 13, 3274 BK, Heinenoord. Maak uw bijdrage en eventueel de verzendkosten over op rekeningnummer 38.70.852 van Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard. Vermeld bij de betaling, indien van toepassing, het inbegrepen bedrag van de verzendkosten.

VRIENDENBON

Nieuwe Vriend:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:

Telefoon: e-mailadres:

Bijdrage: (minimaal 10 euro per persoon per jaar)

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

Deze Vriend wordt aangebracht door:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

* Het niet-juiste doorhalen a.u.b.

VRIENDENBON

Nieuwe Vriend:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:e-mailadres:

Bijdrage: (minimaal 10 euro per persoon per jaar)

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

Deze Vriend wordt aangebracht door:

Dhr/Mevr*:

Straat:

Huisnummer: Postcode:

Woonplaats:.....

Wil het gratis Fotoboek over de Hoeksche Waard ophalen/ opgestuurd* krijgen.

* Het niet-juiste doorhalen a.u.b.